

Ibadet: ciljevi, stepeni vjernika i željene posljedice (Medina)

Hatib: dr. Ali ibn Abdurrahman el-Huzejfi

17. muharemu 1445. po Hidžri / 4. august 2023.

Hvala pripada Allahu, Gospodaru, Veličanstvenom i Darežljivom, Koji grijehe prašta, pokajanje prima i Koji silno kažnjava, Gospodaru Koji zna šta je svako stvorenje uradilo i Koji nagrađuje svakog shodno njegovim djelima. Dobro dobrim nagrađuje, a zlo zlim kažnjava. On dobra djela umnožava, a preko ružnih prelazi. "Gospodar tvoj neće nikome nepravdu učiniti." (El-Kehf, 49)

Uzvišeni Gospodar je Knjigu ljudima darovao, u kojoj se krajnje jasno iznose obaveze stvorenja naspram Gospodara svjetova i spominju se prava stvorenja, na osnovu čega će im nagrada biti darovana i kazna određena. Neka je svaka hvala i zahvala Allahu na blagodatima koje spoznasmo i koje ne znamo. Svjedočim da nema boga osim Allaha, jedinoga, Kome niko nije ravan. On je Milostivi Koji mnogo prašta. Svjedočim da je Muhammed Allahov rob i poslanik. Njemu je Uzvišeni pobjedu darovao i sve razloge uspjeha mu podredio; mudrošću ga odlikovao i rječitošću ga obdario. Neka su salavat, selam i bereket na poslanika Muhammeda, na njegovu časnu porodicu i sve vrle ashabe.

Poštovani vjernici, budimo bogobojazni. Spoznajmo svoje obaveze spram Gospodara i izvršavajmo ih. Očistimo svoje duše čineći naređeno i kloneći se zabranjenog, s prezirom i potpunim odbacivanjem. Bogobojaznost nam garantira Allahovo zadovoljstvo i Džennet, te je spas od Božije srdžbe, moralne iskvarenosti i kazni.

Zato, krenimo Pravim putem i spasimo se radeći sve što nam spas može omogućiti. Krenimo Pravim putem jer se na takav način postiže uspjeh na ovom svijetu i zaslužuju džennetska uživanja na ahiretu. Odazovimo se pozivu Gospodara svjetova Koji nas poziva da činimo ono za što smo stvoreni: "O ljudi, klanjajte se Gospodaru

svome, Koji je stvorio vas i one prije vas, da biste se kazne sačuvali; Koji vam je Zemlju učinio posteljom, a nebo zdanjem; Koji s neba spušta kišu i čini da s njom rastu plodovi, hrana za vas. Zato ne činite svjesno druge Allahu ravnim!" (El-Bekara, 21–22).

U ovom ajetu koji se nalazi na početku prve sure poslije El-Fatihe, Uzvišeni Allah naređuje stvorenjima da Mu ibadet čine. Ova naredba je oličenje Božijeg dobročinstva, plemenitosti i milosti, i uputa čovjeku kako da ostvari najveći stepen ljudskog savršenstva na dunjaluku, tako što će sebe učiniti boljom osobom, poštujući Božije vječne zakone, čemu Uzvišeni upućuje Svoje iskrene robove, ali i kako bi se čovjek uzdigao čineći ibadet i kako bi njime dostigao što potpuniji stepen koji mu je predodređen. Klanjajući se Gospodaru svjetova, čovjek sebe oplemenjuje jer ibadet podrazumijeva činiti sve vrste dobrih djela i udaljiti se od ružnih, loših i kobnih djela. Ibadetom se postiže vječno uživanje u Džennetu, jer je Uzvišeni obećao onome ko Mu se bude klanjao da će biti spašen od bolne patnje.

Činiti ibadet Allahu je svrha i bit stvaranja. Uzvišeni kaže: "Mi nismo stvorili nebesa i Zemlju i ono što je između njih da bismo se igrali. Mi smo ih stvorili sa ciljem, ali većina ovih ne zna." (Ed-Duhan, 38–39)

"Džine i ljude stvorio sam samo zato da Mi ibadet čine, Ja ne tražim od njih opskrbu niti želim da Me hrane, opskrbu daje jedino Allah, Moćni i Jaki!" (Ez-Zarijat, 56–58) Na drugom mjestu u Kur'anu stoji: "O sinovi Ademovi, zar vam nisam naredio: 'Ne klanjajte se šejtanu, on vam je neprijatelj otvoreni, već se klanjajte Meni; to je Put pravi.'" (Jasin, 60–61); "Reci: 'Meni je naređeno da se samo Allahu klanjam i da Njemu nikoga ravnim ne smatram; Njemu ja pozivam i Njemu se vraćam'" (Er-Ra'd, 36).

Svi poslanici, od prvog do posljednjeg, pozivali su ljude da se jedino Allahu klanjaju i da Mu ništa ravnim ne smatraju.

Uzvišeni kaže: "Mi smo poslali Nuha narodu njegovu i on je govorio: 'O narode moj, Allahu se samo klanjajte, vi drugog boga osim Njega nemate; zar se ne bojite?'" (El-Mu'minun, 23)

"A Adu – njegova brata Huda. 'O narode moj', govorio je on, 'Allahu robujte, vi drugog boga osim Njega nemate, zar se ne bojite?'" (El-A'raf, 65)

Ibn Abbas, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao Muazu b. Džebel, radijallahu anhu, kada ga je poslao u Jemen: "Odlaziš u zemlju sljedbenika Knjige, i neka prvo u što ćeš ih pozvati bude to da samo Allahu ibadet čine." (Buhari i Muslim)

Svi ibadeti koji su nam naređeni i zabrane koje su nam postavljene čine samo dio naše obaveze naspram Gospodara svjetova. Ljudi, pored toga, dužni su spominjati Gospodara i Njegovo postojanje ne zaboravljati; biti Mu pokorni i ne činiti ono čime nije zadovoljan; zahvaljivati Mu se na blagodatima i ne poricati ih; Njega više od sebe, svog imetka, svoje porodice i djece voljeti. Čovjek je dužan postaviti ljubav prema svome Gospodaru iznad svega. Dužan Mu je biti krajnje ponizan i predan, te se jako radovati Njegovoj uputi. Gospodar zaslužuje da Mu se klanjamo zbog Njegove prirode i Njegovih savršenih i veličanstvenih svojstava, Njegove uzvišenosti i gordosti, moći i milosti, zbog blagodati, vidljivih i nevidljivih, kojima je ispunio živote Svojih stvorenja, te zbog Svojih veličanstvenih imena i savršenih svojstava.

Najveća Božija blagodat je što je ljudima ukazao na ibadete kojima je zadovoljan i na grijehe koje izazivaju Njegovu srdžbu. Zahvaljujući tome vjernik se može iskreno klanjati Allahu, dobiti snagu od Njega, skrušeno stati pred Njegovim vratima, kako bi mu Uzvišeni darovao razne blagodati i zaštitio ga od različitih nevolja i nesreća. Ibadetom se, uz Božiji dopust, čovjek uzdiže.

Uzvišeni kaže: "Ako neko želi veličinu, pa – u Allaha je sva veličina! K Njemu se dižu lijepe riječi, i dobro djelo On prima." (Fatir, 10)

"I ne gubite hrabrost i ne žalostite se; vi ćete pobijediti ako budete pravi vjernici." (Ali Imran, 139)

“A snaga je u Allaha i Poslanika Njegova i u vjernikā.” (El-Munafikun, 8)

Omer, radijallahu anhu, kaže: “Mi smo narod kome je Allah darovao slavu islamom. Ukoliko slavu budemo nastojali steći nečim drugim, Allah će nas poniziti.” Najjači čovjek na svijetu je iskreni vjernik, a najslabiji čovjek na svijetu je grešni mnogobožac. Uzvišeni kaže: “Oni koji, mimo Allaha, zaštitnike uzimaju slični su pauku koji sebi isplete kuću, a najslabija je kuća, uistinu, paukova kuća, neka znaju!” (El-Ankebut, 41)

Ima li veće blagodati od iskrenog činjenja ibadeta Allahu, i da Mu se ništa ravnim ne smatra? Tim ibadetom vjernik se oslobađa okova robovanja velikom broju bogova i mitovima koji se ne mogu izbrojati, koji zapravo čovjeku ne mogu pomoći, niti odmoći. Čovjek se time oslobađa kumira i kipova, želja i prohtjeva, koji mu stoje na putu Istine. Uzvišeni kaže: “Kaži ti Meni, hoćeš li ti biti čuvar onome koji je strast svoju za boga svoga uzeo?” (El-Furkan, 43)

Također se čovjek oslobađa sumnji koje ga mogu odvesti u nevjerovanje i mnogoboštvo.

Ibadet se Gospodaru svjetova može činiti srcem i tijelom. Ibadeti srca su uzvišeniji i bolji, a primjer za to su dova, iskrenost, čvrsto vjerovanje, čvrsto ubjeđenje, bogobojaznost, dobročinstvo, oslanjanje na Allaha, pokajanje, ljubav prema Allahu, želja, strahopoštovanje, strah od Njega, nada u Allahovu milost, voljeti druge u ime Allaha, prezirati u ime Allaha, skromnost, pobožnost i drugi ibadeti koji se srcem čine.

Imam Ibn Džerir i imam Ibn Kesir u svojim tefsirima, kao i imam Ibn Kajjim u djelu Medaridžus-salikin su među učenjacima koji su ponajbolje pojasnili smisao ovih ibadeta koji se čine srcem i šta podrazumijevaju.

Ashabi, radijallahu anhum, su generacija koja je ponajbolje shvatila, usvojila i ispravno činila ibadete srcem. Ibadeti srca su osnova od koje polaze ibadeti koji se čine tijelom, poput pet islamskih temelja koji se baziraju na tjelesnim ibadetima. Svaki drugi tjelesni ibadet podređen je ovim islamskim temeljima, kojih ima pet.

Možemo se ovdje zapitati zašto je ibadet Allahu smisao i razlog postojanja kosmosa i svega stvorenoga? Zato što se bez ibadeta ne bi mogao uspostaviti red u kosmosu. Uzvišeni kaže: "Da se Allah za prohtjevima njihovim povodi, sigurno bi nestalo poretka na nebesima i na Zemlji i u onom što je na njima." (El-Mu'minun, 71) Ibadetom se poštuje Božije pravo i put je ka njegovom ispunjenju. Također se ibadetom poštuje Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, pravo, pravo roditelja, pravo pretpostavljenih, pravo rodbine i prava ljudi u međusobnoj interakciji. Radi toga je određena velika nagrada za onog ko čini ibadet, kao što nam Uzvišeni kazuje: "O robovi Moji, za vas danas straha neće biti, niti ćete i za čim tugovati; koji su u ajete Naše vjerovali i poslušni bili – uđite u Džennet, vi i žene vaše, radosni! Oni će biti služeni iz posuda i čaša od zlata, u njemu će biti sve što duše zažele i čime se oči naslađuju, i u njemu ćete vječno boraviti. 'Eto, to je Džennet koji vam je darovan kao nagrada za ono što ste radili, u njemu ćete svakovrsnog voća imati od kojeg ćete nekō jesti.'" (Ez-Zuhruf, 73)

Ljudi, kada je riječ o činjenju ibadeta Allahu, na različitim su stepenima. Najvišeg stepena su oni koji, kada čine dobra djela, to rade kako bi postigli Allahovo zadovoljstvo i Njegovu nagradu. On pri činjenju ibadeta objedinjuje obje dobre namjere: želju za Allahovim zadovoljstvom i nadu za nagradom. Na ovom stepenu su muhadžiri, ensarije i svi oni koji ih slijede u dobru. Uzvišeni kaže: "Siromašnim muhadžirima koji su iz rodnog kraja svoga protjerani i imovine svoje lišeni, koji žele da Allahovu milost i zadovoljstvo steknu." (El-Hašr, 8)

Oni dobrim djelima ujedno imaju za cilj nagradu od Allaha i Njegovu dobrotu i zadovoljstvo.

Uzvišeni kaže: "Budi čvrsto uz one koji se Gospodaru svome mole ujutro i navečer u želji da naklonost Njegovu zasluže." (El-Kehf, 28)

"O vjernici, ako ste pošli da se na putu Mome borite i da naklonost Moju steknete..." (El-Mumtehina, 1)

Radi toga je važno da svojim djelima prvenstveno priželjkujemo Allahovo zadovoljstvo, uz nadu u Njegovu nagradu, kako bismo bili od onih koji u dobru slijede Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i ashabe, radijallahu anhum.

Drugi stepen u činjenju ibadeta je činiti dobro djelo zarad sevapa od Allaha, zaboravljajući ponekad da se tim djelom srcem poželi da se stekne Allahovo zadovoljstvo. Takvi ljudi ispravno postupaju i za svoja djela dobit će najbolju nagradu kakvu su zaslužili. Uzvišeni kaže: "A onaj ko želi onaj svijet i trudi se da ga zasluži, a vjernik je, trud će mu hvale vrijedan biti." (El-Isra, 19)

Na trećem stepenu su ljudi koji čine određene ibadete, ali istovremeno ponekad počine nešto što im je zabranjeno ili propuste učiniti nešto što im je obaveza činiti, ali im to ne poništava dobra djela, niti ih čini neispravnim. Ko preseli s ovog svijeta postupajući u životu tako, bit će pod Božijom milošću. Ukoliko mu se Allah smiluje, bit će spašen; u suprotnom bit će kažnjen shodno težini svojih djela.

Na četvrtom stepenu su ljudi koji čine ibadete, a potom prestanu, pa ponovo krenu činiti i ponovo prestanu. Njihovo konačište bit će shodno njihovom stanju kada umru. Ukoliko umru ne čineći naređene ibadete, konačište će im biti Vatra; a ako umru ispunjavajući naređene ibadete, polagat će račun pred Uzvišenim za nepravdu koju su nanijeli sebi ili drugima. Takvi ljudi će biti pod Božijim dobročinstvom i pravdom. Uzvišeni kaže: "Allah neće oprostiti da Mu se neko drugi smatra ravnim, a oprostit će manje grijehove od toga kome On hoće." (En-Nisa, 48)

Svi preostali ljudi, koji ne spadaju ni u jednu od četiri spomenute kategorije, vječno će boraviti u Vatri. Ko se ne bude isključivo Allahu pokoravao, ne bude u Njega vjerovao, ili u Sudnji dan, ili u poslanika Muhammeda – skončat će u Džehennemu. Tako neki licemjeri uzimaju sebi za vjeru mrziti islam ili mrziti i prezirati sve što je islam donio. Uzvišeni kaže: "Gospodar vaš je rekao: 'Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati! Oni koji iz oholosti neće da Mi se klanjaju – ući će, sigurno, u Džehennem poniženi'" (Gafir, 60); "Licemjeri će na samom dnu Džehennema biti i ti im nećeš zaštitnika naći" (En-Nisa, 145).

Zato, poštovani vjernici, budimo od onih koji se natječu u činjenju dobrih djela, želeći time steći Allahovo zadovoljstvo i Njegovu nagradu, kako bismo bili veliki pobjednici. Uzvišeni kaže: "Mi ćemo učiniti da Knjigu poslije naslijede oni Naši robovi koje Mi izaberemo; bit će onih koji će se prema sebi ogriješiti, bit će onih čija će dobra i loša djela podjednako teška biti, i bit će i onih koji će, Allahovom voljom, svojim dobrim djelima druge nadmašiti – za to će veliku nagradu dobiti: perivoje u koje će ući, u kojima će se zlatnim narukvicama, biserom ukrašenim, kititi, a haljine će im, u njima, od svile biti." (Fatir, 32–33)

Činimo dobra djela i imajmo lijepo mišljenje o Allahu. Apsolutni pobjednik je onaj ko bude činio ibadet Uzvišenom i imao lijepo mišljenje o Njemu. Uzvišeni kaže: "Oni koji vjeruju i koji se isele i bore na Allahovom putu, oni se mogu nadati Allahovoj milosti. – A Allah prašta i samilostan je." (El-Bekara, 218)

U hadisi-kudsijju Uzvišeni kaže: "Ja ću se odnositi prema Svome robu onako kakvo on mišljenje ima o Meni." Apsolutni gubitnik je onaj ko bude ružno postupao, a nadao se Allahovoj dobroti i nagradi, bez činjenja djela kojima se to zavređuje. Uzvišeni kaže: "Na Dan kada će licemjeri i licemjerke vjernicima govoriti: 'Pričekajte nas da se svjetlom vašim poslužimo!' 'Vratite se natrag, pa drugo svjetlo potražite!', reći će se. I između njih će se pregrada postaviti koja će vrata imati; unutar nje bit će milost, a izvan nje patnja. 'Zar nismo s vama bili?', dozivat će ih. 'Jeste', odgovarat će, 'ali ste se pritivornošću upropastili, i iščekivali ste, i sumnjali ste, i puste želje su vas zavaravale, dok nije došla Allahova odredba, a šejtan vas je o Allahu obmanuo.'" (El-Hadid, 13–14)

Zato se Allahu na najljepši način pokoravajmo i budimo uvjereni u Njegovo obećanje, jer je On Gospodar, Darežljivi i Plemeniti.

Gospodaru naš, podari nam da dobro činimo, a da se grijeha klonimo. Gospodaru, podari da budemo ustrajni u činjenju ibadeta i od svakog grijeha nas zaštiti. Gospodaru naš, potrebe nevoljnicima ispuni, zaduženima dug isplati, bolesnima zdravlje podari. Ti si, uistinu, od milostivih najmilosniji.

Gospodaru naš, pobjedu daruj vjeri Svojoj, Knjizi Svojoj i sunnetu Svog Poslanika. Ti si, uistinu, Veličanstveni i Mudri. Gospodaru naš, smiluj se umrlim muslimanima, a nas žive zaštiti od Iblisa i njegovih sljedbenika. Uistinu Ti, Gospodaru svjetova, sve možeš učiniti.

Gospodaru naš, zaštiti nas od zla naših djela i od zla naših duša. Pomoć nam Svoju daruj, Milostivi, Samilosni, Gospodaru, jer smo mi Tvoja slabašna stvorenja koja ne mogu ništa postići bez Tvoje milosti. Gospodaru naš, nemoj nas kažnjavati zbog onoga što maloumni među nama čine.

Poštovani vjernici, Uzvišeni kaže: "Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šalžite mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "Ko donose na mene jedan salavat, Uzvišeni će na njega donijeti deset." Radi toga, donosimo salavat i selam na najbolje stvorenje i predvodnika vjerovjesnika.

Gospodaru naš, blagoslovi našeg poslanika Muhammeda i rod Muhammedov, kao što si blagoslovio Ibrahima i rod Ibrahimov. Zaista si Ti hvaljen i slavljen. Gospodaru naš, obaspi blagodatima Muhammeda i rod Muhammedov, kao što si obasuo blagodatima Ibrahima i rod Ibrahimov. Zaista si Ti hvaljen i slavljen.

Gospodaru naš, smiluj se četverici pravednih halifa, drugim ashabima i svima onima koji ih slijede u dobru do Sudnjeg danu. Gospodaru naš, smiluj se i nama jer si Ti, uistinu, od milostivih najmilosniji.

"Allah zahtijeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje, i razvrat i sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; da pouku primite, On vas savjetuje." (En-Nahl, 90)

Zato ime Veličanstvenog i Svevišnjeg Gospodara spominjimo, kako bi nam se smilovao; na blagodatima Njegovim Mu se zahvaljujmo, kako bi nam više darovao. Uzvišeni kaže: "Obavljanje molitve je najveća poslušnost! – A Allah zna šta radite."

Donosite salavate na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, podarenu milost i nepresušnu blagodat, to vam je naredba od vašeg Gospodara, Koji je objavio: "Allah

"KOLIKO GOD ZNAČAJNA ULOGA HATIBA BILA ZA USPJEH NJEGOVE HUTBE,
NIŠTA MANJE NE ZAOSTAJE NI ODABIR TEME, ODNOSNO MATERIJJE
KOJU TOKOM HUTBE ELABORIRA." (PREPOROD)

HUTBE

i meleki Njegovi blagosiljaju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljte mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56)

Molim Allaha da i meni i vama podari blagoslov u časnom Kur'anu, i da podari da nam koriste njegovi ajeti i mudra opomena. Rekoh ovo i od Uzvišenog Allaha tražim oprost za sebe, za vas i sve muslimane od svakog grijeha, a tražite i vi, On mnogo prašta i On je milostiv.

